

Осташ М.
студентка I курсу
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент,
доц. кафедри теорії та історії
держави і права ТНЕУ
Кравчук В.М.

ЗНАЧЕННЯ МОЛОДІЖНИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Молодь є соціальною групою, котра найшвидше пристосовується до інновацій та нездатна терпіти несправедливість. Саме молодь, вільна від радянської спадщини, з критичним мисленням і з справедливими претензіями на провідне місце у суспільстві, може відкрито висловлювати своє незадоволення існуючим режимом чи державною політикою, будь-якими негативними явищами. Отже, цілком закономірною є поява молодіжних організацій, що ведуть, наприклад, боротьбу і з корупцією, і з зловживаннями посадових осіб тощо. Все це свідчить про активну громадянську позицію молоді. Від стану розвитку молодіжних організацій залежить і рівень розвитку усього суспільства. Саме тому молодіжний рух надзвичайно значимий для життєдіяльності держави.

Сьогодні проблематика функціонування громадських організацій, й зокрема молодіжних громадських організацій, вже є предметом дослідження науковців. Варто виділити дослідження М. Головатого, В. Головенька, І. Гузенко, О. Корнієнко, В. Кравчук, Ю. Криворучка, В. Кулика та інших.

В Україні державна молодіжна політика з перших років незалежності є одним із пріоритетних напрямів діяльності держави. Так, І. Гузенко зазначає: «Маючи глибокі історичні корені, державна молодіжна політика в Україні пройшла шлях від свого зародження через період пошуків до цілком окресленого й визначеного явища у суспільному житті країни... можна стверджувати, що в її становленні виразно проявляються тенденції демократизації і гуманізації суспільних відносин, прагнення держави узгодити інтереси різних верств і груп населення, суспільних інституцій і територіальних утворень» [1].

Правовою базою молодіжних організацій на сьогоднішній день є Декларація «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні» [2], Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» [3], Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» [4] та Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» [5] та деякі інші нормативно-правові акти.

Відзначимо в цьому контексті, що не дивлячись на таку досить широку нормативну основу регулювання молодіжного життєвого простору, молодим людям більш потрібна, на наш погляд, не законодавча зарегульованість кожного кроку, а певне розширення спектра життєвих перспектив.

Отож, згідно чинного законодавства, організовані структури молодіжного руху набувають не тільки статусу певних посередників між молоддю і державою, а й безпосередніх партнерів держави, суб'єктів формування й реалізації молодіжної політики в країні. Законодавство передбачає участь молодіжних організацій у підготовці та прийнятті рішень щодо молоді органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. До речі, у процесі такої співпраці можливе значне зростання довіри громадян до влади, а це досить важливо для формування громадянського суспільства. Однак, на жаль маємо констатувати, що місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування все ще недостатньо готові до кропіткої роботи з молоддю. Тож деякі норми законодавства так і залишаються декларативними.

Досліджуючи діяльність молодіжних громадських організацій, необхідно підкреслити, що вітчизняні молодіжні громадські організації пройшли значний шлях у своєму розвитку. Нині ці організації нерідко стають майданчиками прояву соціальної активності молоді. Вони відіграють надзвичайно важливу роль у набутті молоддю самостійності, самовизначення, самоствердження, соціалізації. Завдяки тому, що молодіжні громадські організації створюють систему соціальних зв'язків і відносин, члени таких організацій засвоюють позитивний соціальний досвід, формують соціально значущі установки, розвивають уміння просоціальної поведінки. Це забезпечує успішність соціалізації молодої людини.

Молодіжні громадські організації впливають на соціалізацію особистості прямо і опосередковано, а саме як на членів самої молодіжної громадської організації, так і на тих, з ким організація пов'язана або співпрацює. Це можуть бути навчальні заклади, дитячі та молодіжні організації чи інші партнери. На цьому акцентують багато вчених. Так, Ю. Поліщук зазначає, що «саме в процесі взаємодії з різними соціальними інститутами у особистості накопичуються відповідні знання і досвід соціально схвалюваної поведінки» [6].

Головними причинами участі юнаків і дівчат у діяльності молодіжних організацій є можливість цікаво проводити дозвілля; розширити коло спілкування; самореалізовуватися та самостверджуватися серед однолітків; змінити власне життя на краще, сприяти розвитку України.

Розкриваючи характер функціонування молодіжних громадських організацій в Україні, варто звернути увагу на їх основні функції, які виокремлює М. Головатий: організаційну, виховну, комунікативну, господарську [7, с.14]. Крім названих, важливими є такі функції як опозиційна, захисна, виховна, кадрова. З усіх функцій чи не найважливішу роль для сприяння розвитку громадянського суспільства шляхом оприлюднення свого ставлення до державних рішень, висування нових ідей, розробки програм тощо, відіграє опозиційна функція.

Підсумовуючи, можна погодитися з твердженням В. Кравчук, яка зазначає, що розвиток суспільства значною мірою залежить від того, чи використовується такий дієвий фактор суспільно-політичного функціонування, як молодіжні громадські організації у процесі державотворення і побудови справжнього громадянського суспільства [8, с.156]. З кожним роком стають все більш різноманітними напрями діяльності громадських організацій молоді, зростає їх кількість. Переважна більшість молодіжних організацій діє на місцевому рівні, а тому вони можуть реально впливати на органи влади (безпосередня діяльність на покращення стану місцевості).

Орієнтуючись на цінності свободи і демократії надзвичайно важливим завданням є розбудовувати суспільно-політичні інституції в Україні, через які можна досягнути конституційної мети - формування громадянського суспільства і правової держави [9, с.29]. Активна участь у цій діяльності молодіжних громадських організацій - запорука досягнення визначеної мети.

Список використаних джерел:

1. Гузенко І. М. Становлення і розвиток державної молодіжної політики в Україні. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&image_file_name=PDF/vnv_2009_11_4.pdf
2. Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні: Декларація від 15 грудня 1992 року № 2859-XII. Редакція від 03.03.2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2859-12>
3. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні: Закон України від 5 лютого 1993 року № 2998-XII. Редакція від 09.08.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>
4. Про молодіжні та дитячі громадські організації: Закон України від 1 грудня 1998 року № 281-XIV. Редакція від 01.01.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/281-14>
5. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України від 21 червня 2001 року № 2558-III. Редакція від 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14>

6. Поліщук Ю. Й. Соціально-педагогічна діяльність сучасних громадських молодіжних об'єднань в Україні: автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.05. Луганськ, 2006. 42 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/468851/>

7. Головатий Н.Ф. Молодёжное движение как субъект личностных и общественных преобразований. *Социология молодежи*. Курс лекций. Киев: МАУП, 1999. 224 с.

8. Кравчук В. М. Громадські організації і держава: взаємовідносини в умовах формування громадянського суспільства в Україні (теоретико-правові аспекти): монографія. Тернопіль: Терно-граф, 2011. 260 с.

9. Кравчук В. М. Молодіжні організації в громадянському суспільстві: питання вдосконалення правового регулювання. *Наукові записки НаУКМА*. Юридичні науки. Збірник наукових статей. К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2006. Т.53. С.25-29.

Паламар С.

студентка I курсу

юридичного факультету

Тернопільського національного

економічного університету

*Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри
теорії та історії держави і права ТНЕУ*

Подковенко Т.О.

ПРАВОВА ДЕРЖАВА В УКРАЇНІ: ПЕРСПЕКТИВА ЧИ СЬОГОДНІШНІЙ ДЕНЬ?

Тема побудови правової держави в Україні є досить актуальною в наш час. Наша держава прагне увійти в європейську і світову спільноту. Обов'язковими умовами цього є економічна, політична і культурна інтеграція. Формування правової держави в Україні є дуже складним процесом, оскільки передбачає не тільки формування структур влади, які здатні забезпечити дотримання законності та прав громадян, але й наявність особливої правової, політичної, соціальної, економічної поведінки. На сучасному етапі розвитку українського суспільства часто можна почути термін «правова держава». Одні науковці бажають підкреслити те, що, коли Україна проголосила себе суверенною і незалежною державою, то вона стала і правовою державою, а інші – прагнуть довести, що побудова такої держави є справою віддаленішої перспективи.

Правова держава характеризується рядом чітко притаманних саме їй принципів, найголовнішими з яких є верховенство права, поділ влади, реальність прав і свобод людини та громадянина, законність, наявність у громадян високої правової культури [1, с. 5]. Верховенство права є важливим принципом такої держави. В ідеалі, нормативний зміст верховенства права означає, що: Конституція України має найвищу юридичну силу; закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй; норми Конституції України є нормами прямої дії, тому звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується. На жаль, на сьогоднішній день у нашій державі не повністю виконується принцип верховенства права. Це пов'язано з тим, що в країні прослідковується брак демократичних традицій та негативна звичка державних чиновників пристосовувати право до своїх потреб. Ця тенденція призводить до того, що наша держава, яка повинна бути гарантом прав і свобод людини та громадянина, досить часто, навпаки, їх порушує. Тому основною проблемою формування принципу верховенства права є не відсутність необхідних правових норм, а саме відсутність належного механізму їх реалізації.

Також у правовій державі визначальну позицію в механізмі захисту прав і свобод людини та громадянина належить контролю за дотриманням законодавчими, виконавчими